

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ХАКИКАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ
ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЯИЛ
11 ДЕКАБРДАН
ЧИҚА БОШЛАГАН

№ 52 (9798).

1990 йил
15 март
пайшанба

Баҳоси 3 тийин.

РЕДАКЦИЯГА
КЕЛГАН
ХАТЛАРДАН

ЛАЗЕР ТЕХНОЛОГИЯСИ
АФЗАЛЛИКЛАРИ

Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг Марказий павильонидан «Конструкциялар материаллари қайта ишлашда лазер технологиясини қўллаш» номи остида ўтказилган маъруза кўргазма асосан илм аҳли ва корхоналар учун фойдалидир.

Яқин-қўнғича лазер ёрдамида қирғишдан фойдаланиш бошқа усулларга қараганда меҳнат сарфини 7—10 мартага қайтартириш фан учун ҳам, ишлаб чиқариш корхоналари учун ҳам маъхўм бир тушунча эди. Энди-

ликда ундан бемалол фойдаланиш мумкин.

Юзани лазер асосида қайта ишлаш буюмининг чидам-лиги ва бақувватлигини икки-уч мартабага оширади. Мана шу нуқта назардан Ўзбекистон машина-созлик корхоналарининг истиқболи пўлат ва қотишмалар юзаси чидамлигини лазер ускуналарини қўллаш асосида оширишдан иборат бўлиб турибди.

Лазернинг бу янги технологиялари ҳар жиҳатдан фойдалидир.

Д. ҚАЮМОВ.

6 ЙИЛДАН БЕРИ БИТМАЯПТИ

ЎРТА Чирчиқ ноҳиясидаги хўжаликларо бурдоқчилик корхонаси коллективидавлатга ярим йиллик гўшт сотиш топширигини муддатидан илгари баъжарди. Қабул пунктларида 230 тонна гўшт жўнатилади.

Бу муваффақиятга Аскар Тўрабоев, Зина Қўпирна, Назир Мухаммадхонов каби молбозлар ҳамда Эрназар Худойберганов, Тожиқул Алимбетов сингари меҳнат-зорлар катта ҳисса қўшди.

Ўзгирги кунда корхонада минг бовдан ошқ қорамол боқилмоқда. — дей-

ди директор А. Абдураимов. — Аммо ўрин келганда бир мулоҳазани айтиб ўтмоқчиман. Коллективимиз оғир шароитда меҳнат қилапти. Ҳамон молларни эски биноларда боқишга мажбур бўлаёмиш. Сабаби янги комплекснинг қурилиш олти йилдан бери суғурилиб, битмапти. 22-механизациялашган қўма колонна қурувчилари ва раҳбарлари бу ишни тезроқ якуниласалар их-ши бўларди. Энг муҳими гўшт етиштиришни явада қў-пайтирган бўлур эдик.

С. ҚҮРБОНҚУЛОВ.

• Зардали хат

...50 ТИЙИН ЭМИШ

Яқинда Акмал Икромов ноҳия «Ибрат» қўчасидаги 28-ҳаммомга бориб ҳайрон қолдик. Сабаби — бу ҳаммомдан фойдаланиш учун авваллари катталар учун 16 тийин, ёш болаларга 8 тийин ҳақ тўланар эди. Энди-чи? Ҳаммом коллективи ижара пудратига ўтибди-да, хизмат учун катталардан 50 тийиндан, кичиктойлардан эса 35 тийиндан оладиган бўлибди.

Вожаба, бу ижара пудрати дегани, пул ишлашнинг бир турими ёки халққа ар-

зон ва намунали хизмат кўрсатиш учун бошланган ҳаракатми? Ҳаммом хизмати нархларини ошириш одий ишчи ва хизматчиларга оғир ботишини нечун ҳеч ким ўйламайди? Нега «ижара пудрати» деб номланмиш ишчи ҳаракати шу тарақ бўйсизлантиришга йўл қўйилмоқда. Бу ҳақда манший хизмат кўрсатиш соҳаси раҳбарлари чуқурроқ ўйлаб кўрсалар ёмон бўлмасди.

Ҳ. ҚАРИМОВ,
Калинин ноҳиясидаги 10-мактаб ўқитувчиси.

ВИЛОЯТ ПАРТИЯ КОМИТЕТИДА КЕНГАШ

Тошкент вилоят партия комитетида бўлиб ўтган кенгашда партия ташкилотларида ҳисобот ва сайловларга тайёргарлик қилиш ҳамда уларни ўтказиш билан боғлиқ муаммолар муҳофизат қилинди. Кенгашда шахар ва ноҳия партия комитетларининг иккинчи котиблари ҳамда ташкилий бўлимларнинг мудирилари иштирок этдилар.

Кенгашда Ўзбекистон ССР халқ депутатлари ва маҳаллий Советлар депутатларига бўлиб ўтган сайловларнинг якунилари, шунингдек, вилоят партия ташкилотларида партия сафларини шакллантириш ва мустаҳкамлаш билан боғлиқ баъзи масалалар ҳам кўриб чиқилди.

Кенгашда вилоят партия комитетининг иккинчи котиби В. Г. Гришчук нутқ сўзлад.

(Давоми 2-бетда).

ДЕМОКРАТИЯНИ ЧУҚУРЛАШТИРИШ ЙУЛИДАН

СССР Халқ депутатларининг
навбатдан ташқари учинчи Съезди

Совет Иттифоқида мамлакат Президенти лавозими таъсис этилди. СССР халқ депутатларининг съезди 13 март кунин кечки мажлисида шундай қарорга келди.

Бу мана шундай бўлди. Эрталаб СССР халқ депутатлари СССР Конституцияси (Асосий қонун)га ўзгариш ва қўшимчалар киритиш ва СССР Президенти лавозимини таъсис этиш тўғрисидаги масала муҳофизатини давом эттиришни келишиб олдилар.

Депутатлардан бирининг тақлифларига кўра, мунозара бошланишидан олдин расийлик қилувчи М. С. Горбачев дастлабки маълумотлар асосида съездин Литвадан вазирдан хабардор қилди. У Литва ССР Олий Советининг сессиясида 1938 йилги буржуа конституциясини Литвада тиклаш тўғрисида қабул қилинган қарорини қайтариб эмас, деб топди. Съезд номидан Литвадан келатган телеграммалардан бири ўйиб эшитирилди, унда Вильнюснинг Октябрь райони партия фаолилари номидан Литва ССР Олий Совети сессиясининг қарорлари «халққа қарши қарорлар бўлиб, республика барча аҳолисининг манфаатларини ифодаламайди», деб уларга нисбатан норозилик ва эътироз билдирилган.

М. С. Горбачев вужудга келган вазиятда фаол ҳаракат қилиш керак, деган фикрини айтди. Съезд топширигига биноан ҳукумат, олий совет йўли билан тегишли иш бошлаб юборилди. Съезд тугаши биланок мазкур масала СССР Олий Совети сессиясида қўриб чиқишли керак. М. С. Горбачев Литвалик ўртоқлари уларга эса Эстония, Латвия вакиллари ҳам қўйишлиди олиб билиш мумкин эмас, биз хоржий давлатлар билан музокаралар олиб билишга эътиборни қаратди.

Уйлашгани, деди у, ҳеч қандай музокаралар ҳақида гап бўлиши мумкин эмас, биз хоржий давлатлар билан музокаралар олиб борамиз... Ана шу сўзларни съезд қарасалар билан кутиб олади. Бутун вазият Олий Совет, Миллатлар Совети ва ҳукумат доирасида аниқлаб олинунига қадар, деб давом эттирди расийлик қилув-

чи, хулоса чиқарилунига қадар биз қандай ишлаган бўлсак шундай ишлайверамиз, барча республикалардан, шу жумладан Литвадан келган депутатлар бу ерда съездда қатнашаётганликларини таъкирлаймиш.

Эрталабки мажлисида музокараларда биринчи бўлиб депутат О. Х. Ожаков сўзга чиқди. У қонун чиқарувчи ва ижроия ҳокимиятини фарқлаб, биз улар фаолиятини мувофиқлаштириш, келиштириб олиш механизминини олдиндан назарда тутта олмадик, деб таъкирлади. Бундан ташқари, мамлакатда вазиятни барқарорлаштириш ва фавқулодда ҳолатни тез ҳал этишга қатъий эҳтиёж сезилмоқда. Буларнинг ҳаммаси, деб таъкирлади депутат, — давлат бошлигининг шу кунга қадар СССР Олий Совети президиумига тегишли бўлган вазифалариди, унинг фаолият таъкирбаси кейинги вақтларда қарорларни дарҳол қабул қилиш керак бўлган бир пайтда коллегиял усул билан қабул қилиш самарасизлигиндан далолат бермоқда.

Давлат бошлигини бево-сита халқ сайлаши ҳолатини принцип жиҳатдан қўллаб-қувватлаш билан бирга Турк-менистон Компартияси Тошқову область комитетининг биринчи секретари ҳеч кечиктирмай Президентини съездга сайлашни ёқлаб чиқди. У М. С. Горбачевни мазкур лавозимга энг реал номзод, деб ҳисоблайди.

Президент ҳокимияти баъзилар ягона умид шундан, деб билсалар, бошқаларини бу ташвишга солмоқда. «Депутат А. А. Плотињекс ҳисоблаганидек, қарор ҳаммага мақбул, мурсали бўлиши керак.

Айни вақтда унинг фикрича, тақлиф этилаётган қонун лойиҳасида мантиқсизликлар борлигига диққатни жалб этди. Унда ҳокимият ташкилотига атайлаб мурак-каблаштирилмоқда. Ҳозир-нинг ўзидаёқ қонун чиқарувчи иккита орган — халқ депутатлари съезди ва СССР Олий Совети мавжуд. Давлат бошлиги ва парламент спикери ваколатларини аж-рата туриб, биз иккита олий шахсга — СССР Президенти ва СССР Олий Советининг раисига эга бўламиз. Биринчиси ҳузурида икки

кенташ, иккинчисида эса президиум ишлайди. Редакция комиссия мазкур мураккаб системанинг содда-лаштирилиши борасидаги турли вариантларни ишлаб чиқиши керак.

Нотиқ қонун қабул қилиш чоғида КПСС Марказий Комитетининг партия XXVIII съездидаги ҳаракат дастурини инобатга олиш кераклигига эътиборни қаратди.

Депутат қонун шошма-шошарлик билан қабул қилина-ётганлиги тўғрисидаги фикрини билдирди. Қонун зудлик билан қабул қилиниши тақ-лиф этилмоқда.

Латвия ССР вакили СССР Олий Советининг Раисига декларация тақдим этди. Унда республиканинг аниқ позицияси баён этилган.

Депутат А. А. Коршунов ўз нутқи бошида гумона-рини айтиб, бир қанча са-воолларни ўртага қўйди: мамлакатимизда президентлик муассасаси керакми? Бир кишининг ҳокимияти мутлақ даражага чиқарилиб, барча оқибатлари билан бирга ҳукмронликка, конкрет ки-шларнинг ва умуман дав-латнинг қулфатига олиб кел-ганлиги тўғрисида тарихи-мизда, шу жумладан энг ян-ги тарихда мисоллар етарли бўлмаганми? Президентлик ҳокимияти ҳоиси орқага қа-дам ташлаш эмасми? Бу нараса турғунлик даврига ёки бундан ҳам баттарига олиб келмасмикин?

Нотиқ бу саволлар устида фикр юритиб, президентлик муассасаси — бу жамиятни демократиялаштириш, ҳуқуқий давлат барпо этиш йўли-нинг изчил давоми эканлиги-ни таъкирлади.

Нотиқнинг фикрича, дав-латда бахслашиш мумкин бўлган ва бутун мамлакат кўз олдида қарорлар қабул қилишга мажбур бўлган аниқ бир киши бўлиши зарур. Бунда кўп нараса ким Пре-зидент бўлишига боғлиқ бў-лади. Депутат мазкур лаво-зимда М. С. Горбачевни кў-ришни истарди. У ўн йиллар мобайнида аппаратни шакл-лантирган эскилик тубидан чиққан бўлсада, лекин мам-лакат бошқарувиининг ўзини бўйсизлантирган шаклла-рига қарши бош кўтаришга қурби этди.

Депутат А. Ақаев Прези-дент лавозимини таъсис этиш ва уни сайлашни ёқ-

лаб, йалил-исботлар келтир-ди. Қирғизистон Фанлар ака-демиясининг раҳбари Съезд-да айтилган Президент ҳо-кимияти авторитар ҳокими-ятга айланишига қаршилик кўрсатилиши ҳамда итти-фокдош республикаларнинг суверен эканлиги ва улар-нинг ҳуқуқларига риоэ эти-лиши янги Конституциясида янада аниқ-равшан баён эти-лиши зарурлиги тўғрисидаги фикрини қўллаб-қувватлади.

Нотиқ тақдим этилган қо-нун лойиҳасига асосан ижо-бий баҳо бериб, бир қанча танқидий мулоҳазалар айт-ди. СССР Президенти айрим жойларда қарбий ёки фав-қулодда ҳолатни тегишли республика Олий Советининг албатта розилиги билан эълон қилиниши кўзда ту-тиш мақсадага мувофиқдир. Унинг фикрича, кейинчалик мамлакатда вице-президент лавозимини ҳам жорий этиш зарур.

Нотиқ биринчи Президенти-ни сайлаш тартибига тўхта-либ ва ана шу лавозимга М. С. Горбачев номзодини конкрет тақлиф этиб, маз-лау Съезд бунинг учун сай-ловчиларнинг етарли дара-жада нуфузли коллегияси эканлигини айтди.

Меига Литва халқ депу-татлари ва Литва респуоли-каси Олий Совети номидан гапирш вазифаси топши-рилган, деди депутат В. В. Аянайтис. Совет Иттифо-қи Олий Советидаги Литва делегацияси Литва давлат-чилигини тиклаш тўғрисида СССР билан Литва ўртаси-да музокаралар бошланиш-ни бир неча бор тақлиф қилган эди. Бизга эса республика-ларнинг иттифок таркибидан чиқш механизмининг муҳо-ка қилиниши тақлиф этмоқ-далар. Бундай механизмнинг қабул қилиниши биз учун мақбул эмас. Чунки Литва Сталин ўзбошимчилиги таъ-сирида Совет Иттифоқи тар-кибига кирган эди, деди деп-утат.

Депутат Вильнюсда рес-публика Олий Советининг сессияси уч кундан бери иш олиб бораётганлигини маъ-лаум қилди. У халқ депутат-лари Съезди қатнашчилари-ни ана шу сессияда қабул қилинган баъзи ҳужжатлар-дан намуналар билан таниш-тирди.

Литва қишлоқ хўжалиги

академиясининг кафедра му-дир ўқиб берган баёндада Литвадан СССР халқ депу-татлари СССР Президенти мақоми тўғрисидаги қонун-ларини қабул қилишда ва Президент сайлашда қатна-шиш ваколатини эътироф этмасликлари айтилади. У Съезддаги Литва делегация-си аъзолари фақат кузатув-чилар сифатидагина қатна-шаётганлигини айтди.

Нотиқ Съездга мурожаат қилиб, Литва давлатчилиги-ни тиклаш тўғрисидаги ик-ки томонлама музокаралар-ни бошлашда қўмаклашишни илтимос қилди. Биз, деди у, Совет Иттифоқи халқлари билан яхши қўнғиччилик му-носабатига бўлишни, иқтисо-дий иттифокни, маданий, ил-мий, экологик ва бошқа хил алоқа ўрнатишни истайми.

Биз, деди депутат С. Г. Арутюнян, икки йўл ўрта-сида турибми: ё кучайиб бо-раётган тангликдан мада-нийлашган, демократик йўл билан чиқамиз ёки жамият анархия ва бошбошдоқлик гирдобига юз ўтгаради. Яхши қўнғиччиликка эмас, балки ана шу қўнғиччилик рўбба-га чиқаришга доир давлат ме-волчиларнинг ҳам муҳимдир. СССР Президенти лавозими-нинг таъсис этилиши ҳуқу-қий давлатни барпо этиш йўлидаги энг муҳим босқич-дир. Ана шу давлатда қонун чиқарувчи ва ижро этувчи ҳокимият узвий боғланган бўлади.

Арманистон Компартияси Марказий Комитетининг би-ринчи секретари муҳокама қилинаётган ҳужжатнинг те-гишли моддасига СССР Пре-зиденти ўз ишини зарур да-ражада ижро этмаган ҳо-ларда ҳам ўз вазифасидан бўшатилиши мумкинлиги тў-ғрисидаги қондан киришти-ни тақлиф этди. Ҳокимият-сизлик туфайли юзага кела-ётган танглик хатарлидир. Нотиқ Арманистонда зили-ла оқибатларини тугатиш давлат программаси амалда барбод бўлганлигини мисол тариқасида келтирди. Яхши режалар амалий натижа бермади.

Депутат иттифокдош рес-публикалар суверенитетини мустаҳкамлаш муаммоларига катта эътибор берди ва жум-ладан совет федерацияси-нинг ҳуқуқий мақомини оши-риш тақлиф этди.

Қўнчилигимиз, деди депу-

ОХАНГАРОН ЙЎЛОВЛАРИДА

Баҳор келиб, ҳаммаёқ яшил либосга бурканди. Айни кунларда даладар, ай-ликса, қир-адрларда бўлган кишининг қўнгли яйраб, ди-ли қувнайди. Қўнлаб ўзи-нинг бетакор ҳусни-жамоли-ни кўз-кўз қилмоқда. Ўт-ўланлардан поёндозлар тў-шалган.

Доимо элни тўйдириш ниятида қўз-қўнғини аччиқ изгиринларига, ёнинг жа-нирамасига бардош бериб меҳнат қиладиган қўнонлар-ни шу кунларда, айниқса, ҳушнуд найфитда учрат-ишнинг мумкин. Бу бежиз эмас, албатта. Қўзлатиш масуими боряпти!

Қуни кеча Охангарон но-ҳиясидаги «Охангарон» сов-хоз чорвадорлари ҳузурида бўлиб қайтган сураткам А. Зуфаров қўнонларнинг зах-матли ва хайрли ишларини ҳикоя қилувчи бир неча су-ратлар олиб қайтди.

Бош қўнон Исмат ота Э-ргашевни совхозда танимайди-

ган киши йўқ. У уста чор-вадор. Отарида 500 та қўй боқилмоқда. Исмат ота ма-сумининг боришидан мамун. (Чанда). Қун сайин қўнлар қўнладан соғлом ва беталафот олиб чиқилганлиги учун ҳам қўзлатиш муваффақиятли бошланди.

Бунга осонликча эришма-яптилар. Бутун қиш давоми-да ем-хашакдан тежамли фойдаланилди. Мутахассис-лар билан ҳамкорликда ва ба-маслаҳат иш олиб борил-ди. Айниқса, бўғоз совлиқ-дан алоҳида рақдон ва меҳр билан парваршиш қилинди. Шу туфайли ҳам соғлом ва

дуркун қўн олиномоқда. Гофир Рускулов бош қў-дон бўлган отарда ҳам (ун-да) қўзлатиш масуими эрта бошланди. Гофир ота э-рамчис Ашир Пирмонов ва бригадир Абдуқаҳҳор Тур-гуновлардан миннатдор. Ажойиб, меҳнатсевар йигит-лар улар, дейди у. Ҳамиша

ва ҳар қандай шароитда ўз бурчларини садоқат билан адо этиб келмоқдалар. Совхозда қўйчилик йил-дан-йилга ривожланмоқда. Ҳозирги кунда 11 минг бош қўй боқилаётир. 26 та отар-нинг ҳаммасида қўзлатиш қизғин бораётир. Қўнонлар ўз имкониятларини ҳисоб-

лаб қилиб ҳар юз бош сов-лиқдан қун деганда юз бош-дан қўн олишга сўз бер-ганлар. Ҳозирги кундаги на-тижага ва эриштирилган на-тижалар улар ўз сўзларининг устидан, албатта, чиқиш-ларидан далолат бериб туриб-ди.

Н. ИСАЕВ.

ДАЛА ИШЛАРИ КУНДАЛИГИ

ОҚҚУРҒОН ноҳиясидаги Охунбоев номи колхозда сабзавот экиш ишлари ҳам қизиб бормоқда. Суратларда: (чапда) Андрей Лян пиез уруғи сеппида жонбозлик кўрсатмоқда; (ўртада) моҳир механизатор

Қўшқор Собиров агрегатларнинг бир маромида ишлашнинг таъминлаб экишнинг ўз вақтида ишга билим ва сифатли ўтказишига катта ҳисса қўшмоқда. Х. МИРЗАКАРИМОВ суратга туширган.

• Ердан ким қандай фойдаланмоқда?

Ўрта Чирчиқ ноҳиясида 24981 та хонадон бўлиб, 136 минг аҳоли яшайди. Шу йилнинг ўзига 924 хонадонга алоҳида томорқа ажратилди. Яна 2268 хонадонга томорқа ери бериш режаси ниҳоясига етмоқда.

Утган йили ноҳияда киши бошига 164,2 килограмм сабзавот, 10 килограммдан гўшт, 74 килограммдан сут каби озиқ-овқат маҳсулотлари истеъмол қилинган. Бу жуда оз албатта. Бунинг сабаби нимада? Томорқа ердан ким қандай фойдаланмоқда?

КИМ АЙБДОР?

ТЕРЕШКОВА ва К. Маркс номи колхозларда бўлганимизда аҳолининг 90 фоизи томорқасига помидор экиши маълум бўлди. Бироқ заҳматли меҳнат эвазига етиштирилган ҳосилини йиғиштириб топшириш ёки сотиш осон эмас экан.

Файзулла МАНСУРОВ, Терешкова номи колхоз шифери:

— Ўн сотих томорқамиз бор. — дейди у. — Ҳар йили тўрт минг сўм атрофида даромад қиламиз. Ростини айтсам уш йилдан бери таёрлов идорасига бир килограмм ҳам помидор топширмаймиз. Улар билан икки йил шартнома тузиб тавбагма таяндим. Биринчи йил ўн кун югуриб аранг яшдик олдим. Айтган вақтларда узиб, машина ёллаб идорасига олиб бордим. Икки кун навбат кутиб минг азобда топширдим. Иккинчи йил навбат кутиб ундан ҳам чўзилди. Помидор офтобда туравериб қизариб кетди. Қизарган помидорни эса улар олимшайди. Натияжада яна бошқа машина ёллаб бу ердан 60 километрга — Янгийўл консерва заводига олиб бориб ҳар килограммининг саккиз тийиндан топширдим. Қилган меҳнатим ҳам майли, сотиб олган кўчат билан машина кираси ҳам чиқмади...

Хўжалик тафтиш комиссияси раиси Незмат ҲАСАНОВ:

У ҳам Файзуллиннинг сўзларини тасдиқлади. Ана шу сарсонгарчиликлар жонига теккан, помидор экишнинг бахирдан ўтиб кўя қолди.

17-автомобиллар станцияси ишчиси Қурбонхўжа Саидамиров хонадонидан бўлиб, унинг миришкорлигига қўйил қолдик.

— 12-сотих томорқамизга уч хил помидор навлари эканмиз, — дейди Қурбонхўжа ана. — Мана шу ердан бошқа даромад келадиган жой йўқ. Помидорнинг ўзидан йилга 6 минг сўм даромад қиламиз.

— Ҳосилини таёрлов идорасига топширасизми? — Йўқ, — қатъий жавоб берди у, — бозорга олиб бориб сотамиз.

Бундай таънали фикрларни бошқалардан ҳам эшитдик. Ғўштичи Қарим Раҳимов, пенсияерлар Саидкамол Саидамиров, Бегмат Холматов сингари деҳқонлар ҳам таёрлов идораси билан «алоқа»ни узишди.

Қўпна хонадон эгалари пленка етишмаслиги учун ўзлари сабзавот кўчати етиштирмайдилар. Натияжада помидор кўчатининг бир тупини 10—13 тийиндан сотиб олишди. Пленканинг қўллагани баҳоси эса баланд, килограмми уч сўм.

Аҳоли қишда иссиқхоналарни иситиш имкони бўлмагани учун пахта заводидан чиқадиган қовучоқдан кент фойдаланади. Уни маълум вақт намликка сақлаб турилса ўзидан иссиқлик чиқаради ва ҳеч қандай печка билан иситкичча қовучоқ қолмайди. Гарчи қовучоқ заводнинг чиниқиса бўлсада, аҳоли қўлга еттувчи унинг бир тоннасининг баҳоси 100

ТОМОРҚА ИМКОНИЯТИ

— 120 сўмга етаркан. Энди ўйлаб кўринг. Шунча сарф-харажат ва қанча-қанча тинимсиз меҳнат эвазига етиштирилган ҳосилини топширишда «отангча бор, онангча бор» каби сансалорликча учираган деҳқон албатта маҳсулотини бозорга олиб боришга мажбур!

Қорасув қишлоқ Совети раиси Еқубжон Турсунов билан ҳам деҳқон томорқачилигини муаммолар турғисида сўхбатлашдик.

— Халқимиз меҳнатқашлиги ҳақида қанча гапирсангиз оз, — дейди Еқубжон. — Бироқ айни шишчилик пайтда уларнинг уриниб-суришиб юрганликларини кўриб раҳмингиз келадими. Аммо уч кун оғир бўлиб помидорни топширолмаган тракторда олиб келиб Қорасув эритма агарини ташлаётганларнинг ҳам гувоҳи бўлганмиз. Бу ҳақда ноҳия ижроия қўмитасига мурожаат қилдик. Уларнинг ҳам уринишлари зое кетди. Ўша вақтда вагон бўлмади қолдики ёки план тўлади. Ишқилиб баҳона топилди.

Оржоникиде. Тошкент ноҳиялари таёрловчилари эса узоқ йўлдан келиб ҳеч қандай гап-сўзсиз пулини тўлаб ўзлари олиб кетишяпти. Бу ҳам майли. 1989 йилдан бошлаб Терешкова, К. Маркс номи колхозлар ҳам биринчи марта сабзавот экишди. Маҳсулот топширишда эса сотган азобларни аҳолинингдан ҳам бўлган йўқ. Менимча, бу йил хўжаликлар ўйлаб-қўйиб сабзавот экишга керак.

Сўхбатлар, учрашувлардан шу нарсаси маълум бўлдики, оғорагарчиликнинг келиб чиқиш сабаби битта. Таёрлов идораларида маҳсулотни қабул қилиб олиш тўғрисида қўйилган шартлар. Ўларда сабзавот сақлашга мўлжалланган музхоналар йўқ. Бунинг устига вагон муаммосини ҳал этиш мушкуллигича қолмоқда.

МЕВАЗОРЛАР НЕГА ОЗ?

ҚИШЛОҚЛАРНИ айланар эканмиз, зямдан бог қиридик. Аммо ҳадеганда истогимиз амалга ошавормиди. Шунда Еқубжонга боғли ҳовиллар борми, дея мурожаат қилдик. У хижолат тортиди. Қишлоқ Совети территориясидаги 1982 хонадондан бора-йўғи ўн қонгли ҳовида айта арангулик бог борлиги аниқланди.

Айниқса, 91 ёшли Каромат ая Умарова хонадонидан бўлганимизда ҳақиқий богни кўрдик. Саккиз сотих ерга 50 туп атрофида масвуми — уч хил шафтоли, 6 туп ёнғоқ, 10 туп гилос, 10

сўм ва ундан ортиққа сотиб олганларни кўриб раҳмингиз келадими кишини. Нок, бодом, ёнғоқни айтмасча ҳам бўлади. Ҳеч қачон бундай бўлган эмас.

Мева-чева бу турган-битгани дармондори, витамин-ку! Илгари одамларимизнинг касал ималигини билмаганлиги, бир умр дўхтир кўрмаганликлари ҳам ана шу мевадан тўйиб тановул қилганликларидан бўлса ажаб эмас. Бир пайтлар жуда кўп бўлган жийда, тут, шотут каби мевадан даярилиб кўриб битди. Ҳаммасига ўзимиз айбормиз. Парникка ўрғаниб қилиб богларимизни қирқиб ташладик.

— Деҳқоннинг томорқаси, биринчи гада ўзига, бола-чақасига хизмат қилиши лозим, — дейди отахон сўзини давом эттириб, мана

туп олма, 10 туп узум расатили билан ўтказилди. Шакл берилган мезали дарахлар ҳовида ўзгача манзара касб этган.

Айнинг набираси Зиярият Иудлошев Тошкент давлат ирригация институтини ўқитувчилик қилар экан.

— Шафтолини ҳам қўлимиз текканда бозорга олиб чиқамиз, — дейди Зиярият ана. — шундай бўлса-да, икки ярим-уч минг сўм даромад қиламиз. Ошна-оғайни, қариндош-уруғ дегандай ҳовилларини олиб кетишяпти. Ёни келиб дама олиб яшайди. Гилос, олма, узум ўзимиздан ортайди. Икки сотих ерга керакли резавор эканмиз. Йилга иккита-учта қўй сўйиб оламиз...

Улуг Ватан уруши қатнашчиси Абдукарим Пирмухамедов ҳам унча-мунча бог-боғлардан қоллимас экан. Ота беш сотих ерга 30 туп шафтоли, беш туп гилос, 8 туп олма, 6 туп анор ўтказиб кўзни қамаштирувчи боғ яратган. Уч сотих ери эса узумзорга айлантирган.

— Узумнинг ўзи йилга олти минг сўмлик фойда келтиради, — дейди хонадон соҳибни. — Ҳосилини алоҳида хонада совуқ усудда сақлайман. Март ойигагача дастурхонимизда узум бўлади. Богга ортиқча меҳнат эмас, меҳр керак.

Ток вақтида дориланиб, хомтоқ қилиб турилса бўлади. Зағни ҳаддан ташқари катта бўлиб кетса узум донаси майдаланиб мадаси кетди. Тез касалга чалнади, гап бўлиб қолади. Шунинг учун ешартириб туриш керак.

Ўрик танқис бўлиб қолди. Уни кўпайтириш керак. Ҳар йили бир саҳагга чиқаман. Бошқа жумхуриятларда бўлганимизда ўзимизда етиштирилган мевалар у ерда магазинларда арзон баҳоларда сотилаётганини кўриб ҳайрон қоламиз. Бизда эса бир килограмм туршак саккиз сўм, қура майис 9—10 сўм. Олма-узумни қилосини 5

мен икки сотих ернинг беш-олти эгатида картошка, икки эгат сабази, икки эгат пиез, юз туп атрофида эртанги помидор, набираларга ҳар йили 200 туп хандалак эканам. Май ойида пишиди. Ҳандалакдан бўшаган ерга кечки картошка эканам.

Қўшнларга бог қилинлар, деб кўй айтман. Қизиқлар қилиди. Чунки янги иш-хўшлар уч-тўрт йилдан кейин ҳосилга қиради-да. Сабрлар қилиди. Бозордан қолган пулга мева сотиб олдим деб зорланишди-ю, ўзлари бир туп олма ёки узум экмишайди. Помидорнинг ор-қасидан қувгани-қувган. Сабзавот ҳам керак, лекин меҳери билан бўлгани янги.

Бу йил қўшнликча томорқа беришди. Яна 4—5 сотихдан қўшнча ерлари ҳам бор. Ҳалигача бирининг томорқасида бог қилмоқчи эканлигини эшитмадим. Ернинг умрини зое ўтказишмасе, деб ўйлаиб қоламиз гоҳида.

МОЛИ ТЎҚНИНГ КЎНГЛИ ТЎҚ

НОҲИЯДА чорвачиликнинг шу кунги аҳоли анчагина ночор. Барча хўжаликлар касалликлар тарқалгани учун соғин сиғирларнинг асосий иқсминини гўштга топширишга мажбур бўлганлар. Бу ҳол ноҳиянинг гўшт етиштириш планини ортгани билан бажарилишини таъминласа-да, сут етиштиришда катта қийинчилик туғдиришмоқда. Ҳозиргача ноҳиядаги саккиз хўжалик сиғирларни соғайтирилган. Қолган беш хўжалик мавжуд 2500 бош сиғирнинг ўрнини тўлдириб улгурганлари йўқ. Бу эса ўрта ҳисобда чорвадорлар кўнига 15—18 тонна сут йўқотмоқда, демекдир. Шу бори хўжаликлар раҳбарлари аҳоли чорвасига алоҳида эътибор бермоқдалар. Аҳоли қўлида 9950 бош чорва моллари бўлиб шундан 6038

• Сайловдан сўнги ўйлар

ОРЗУ-УМИДЛАР РЎЁБГА ЧИҚАРМИКАН?

ҚАҲТА қуришни бошлаганимизга мана, беш йил тўлаяпти. Бу жараён ўзининг олдинги кўп мақсадларини қўйди. Улардан бири ва менинг назаримда энг муҳими ривожланишнинг боши берк кўчага олиб кириб қўй-

ган маъмурий-бўйруқбозлик усулини йўқ қилишди. Партия сиёсий тузумини ислох қилиш дастурини ишга қўйди. Ушбу ҳаракатнома ҳокимиятни олдларини номинатига бор бўлиб келган Шўроларга бериш зарур-

Омон НУРМАТОВ.

лигини айтиди ва бу нарсаси қисман бўлса-да, ҳаётга таъбиқ этила бошлади. Мисол сифатида СССР халқ депутатларининг Сўездлари ҳамда Олий Шўронинг фаолиятини келтириш мумкин. Мамлакатимизда маҳаллий Шўролар депутатлиги учун бўлган асосий сайловлар ниҳоясига етди. Булардан қўзланган мақсад ҳам бошқарув ваколатини марказдан олиб маҳаллий Шўроларга беришди. Ҳар бир жумхурият, вилоят, ноҳия, ўзини ўзи бошқарини, ўзининг муаммоларини ўзи ҳал қилсин. Бунинг учун эса бизга биринчи навбатда депутатларнинг сараланган, сиёсий билимдон, фикр-мулоҳазали гуруҳи керак бўлади. Яқинда сайланган депутатларимиз ҳам Ўзбекистон тақди-

Омон НУРМАТОВ.

рини ўз қўлларига олади-лар. Ҳозир жумхурият газеталарида, телевидениеда жумхуриятимиз бир неча миллион аҳолисининг оғир аҳоли оқиқ баён қилиняпти. Шундан маълум бўлдики, ери серуном, қазималарга бой ўлкаимизнинг 45 фоиз аҳолиси қашшоқликда яшайпти. Пахта, полиз маҳсулотлари, сабзавотларни бошқа жумхуриятларга арзон нархларда тўлаб, жумхуриятимиз СССР фондидан олинган қарз ҳисобига яшамоқда. Ушбу аҳвол — йили аҳолининг қариб ярми қашшоқ эканлигини Ўзбекиларнинг ёмон ишлаши билан тушунириш сиёсий қўрқингандек жумхуриятимизни бошқариш ваколати Ўзбе-

Омон НУРМАТОВ.

кистон Олий Шўросига берила экан, бизнинг аҳоли-мизни ушбу кенгашдан бошқа ким яхшилаб бера олади? Бу фикрларни ёзиш учун яқинда «Ленин йўли» жамоа хўжалигида бўлиб ўтган Ўзбекистон ССР халқ депутатлиги номзод Х. Абдурабобов билан учрашув туртки бўлди. «Депутат сифатидаги фаолиятингизни қандай тушунасан», деган саволга номзод узоқ кўйиб, яқиндаги аҳоли ҳал қилиш зарур, мана бу соҳада эса бошқаларини, деган аниқ дастур билан чиқиши ва уни халқ ҳўмига ҳавола қилиши лозим эмасми? Жумхурият Олий Шўроси депутатининг асосий мақсади бир-икки жойини газлаштириш, ёки йўллarga асфальт ёқишдангина нобарат эмас-ку. Аксинча, у жумхурият йиғинидаги шундай қонунларни қабул қилишга эришишни керакли, бу қонунлар ҳўм суриб келадиган маъмурий-бўйруқбозликни йўқ қилиш ва мақтаб, боғчалар қуриш депутатлар ердасини ўша қабул қилинган қонунлар механиз-

ИГНАУШЛАБ ИЗЛАЙДИ НАЖОТ

Ҳозирги пайтда мен билан дўст тутиниб кетган боқиб билан автобусда танишиб қолган эдик. — Биродар, Паркент районидан келаямиз, — дея мурожаат қилди у. — Саид қишлоғи Пискентдан анча узоқми?

— Йўқ, унча узоқ эмас беш километрга бор. — Кўп йиллар бўлди, чап оёғим шамоллаб оғригига чидай олмайман. Саид қишлоғида игна билан даволашдан дўхтирхона бор экан. Районимиз поликлиникасидан шу ёққа йўлланма беришди. Ҳамроҳимнинг сўзларини тинглар эканман, малакали шифокор Мажид Рўзиқуловни эсладим. Унинг игна билан даволашни Хитойда ўргангани, ўша ерда медицина институтини тугатгани тўғрисида гапириб бердим.

Албатта, ундан шифо топасиз, деб қўнглини кўтардим. Берган далдаларимдан беморнинг ҳечраси ёришиб кетди. Тузалиб кетса, албатта, миннатдор бўлишини билдирди.

Орадан кунлар ўтди. У билан яна учрашдик. Касал-бош сизир, 5631 бош қўй ва эчки, 591 бош қўча боқилмоқда. Хонадонларда ҳар йили соғиб олинаётган сут 10500 тоннани ташкил этмоқда. Мутахассислар ҳисобига қўра 100 гектар майдонга 12 та соғин сиғир турти келар экан. Бир қарашда бу рақам жуда нур-сиз кўринади. Аслида хонадонларда сиғир боқиб муратқабилгича қолмоқда.

Одамлар колхоз ва совхозлар томонидан баҳоли-қудрат хашак билан таъминланаётганини мамнуният билан эътироф этсалар-да, бу ҳали етарлича эмаслигини айтмоқдалар. Чунки қуруқ хашак билан сутини ҳам, гўштини ҳам кўпайтириб бўлмайди-да. Аҳолини ем билан таъминлаш ноҳиянинг барча хўжаликларида йўлга қўйилмаган.

Масалан, Терешкова номи колхоздаги аҳоли қарамонига 362 бош қорамол мавжуд. Хўжалик уларга йил давомида 214 тонна беда, икки тоннага яқин макка дони, 416 тонна силос сотган бўлишга қарамай, уларни етарлича омухта ем билан таъминлай олмаган.

Қишлоқ чорвасини боқиб унча йиллар йўқлиги ҳам аҳолига қўлбай қийинчилик туғдиришмоқда.

Ноҳия матбуот бажаришлари уюшмаси мутахассислар билан сўхбатлашиб, ҳозиргача аҳолидан кўп миқдорда гўшт сотиб олинганини билдик. Аҳолидан сотиб олинаётган молларнинг маҳсулдорлиги паст бўлганини сабабли уларнинг тирик вазинининг ҳар килограмми 2 сўм 75 тийин ёки бир килограмм гўшт 5 сўм 25 тийини ташкил этаётганидан нолишдик.

Аммо ноҳия подалари сафини тезроқ тўлдириб, аҳоли қўлида кўпроқ чорва туғини сақлаб қолиш йўлида қилинаётган амалий ишлар сизилмапти. Масалан, ноҳия хўжаликлари йил давомида аҳолига бирор дон қорамол сотмабди.

Ахир мамлакат аҳолиси киши бошига бир йилда 65 килограмм гўшт ва гўшт маҳсулотлари, 351 килограмм сут ва сут маҳсулотлари, истеъмол қилаётган бир пайтда ноҳия аҳолиси 10 килограмм гўшт, 74 килограмм сут маҳсулотлари истеъмол қилиши ачинарли ҳол эмасми? Бугун аҳолига умумий маҳсулотни кўпайтириш, деб эмас, айнан халқимизнинг амалда гўшт, сут, сабзавот, мева ейишга қараб баҳо берсак тўғри бўлади.

Партия ва ҳўкуматимиз мамлакатда Озиқ-овқат программасини қисқа вақтлар ичинда ҳал этиш йўлида улкан эркинликлар яратмоқда. Бироқ жойларда йўл қўйилаётган хато ва камчиликлар бу йўлдаги талаблардан оғишларга олиб келмоқда. Кўплаб сифатли озиқ-овқат маҳсулотлари етиштиришда муҳим омил ҳисобланган томорқа хўжалиги ва унинг муаммоларини ўз жойида ҳал этиш, бу юмшда аҳолига кўпроқ қўмақлаш хўжаликлар, таёрлов идоралари, ҳамда қишлоқ Советлари ва бу ишга мутаассиди бўлган барча кишиларнинг энг асосий вазифаси бўлиб қолиши лозим.

Омон НУРМАТОВ.

БЕКОБОД ноҳиясида «Коммунизм» колхозиде чорва қишлови муваффақиятли ақияланилмоқда. Бунда дастурни амалга ошираман, фалон қонун бекор қилиш керак, фалон қонун ривожланишга тўққинлик қилапти, бу соҳада мана бу ишларни қилиш зарур, мана бу соҳада эса бошқаларини, деган аниқ дастур билан чиқиши ва уни халқ ҳўмига ҳавола қилиши лозим эмасми? Жумхурият Олий Шўроси депутатининг асосий мақсади бир-икки жойини газлаштириш, ёки йўллarga асфальт ёқишдангина нобарат эмас-ку. Аксинча, у жумхурият йиғинидаги шундай қонунларни қабул қилишга эришишни керакли, бу қонунлар ҳўм суриб келадиган маъмурий-бўйруқбозликни йўқ қилиш ва мақтаб, боғчалар қуриш депутатлар ердасини ўша қабул қилинган қонунлар механиз-

ШИФОКОРЛАР ҲАҚИДА ҲИКОЯЛАР

Мажид 1929 йили Олма-ота шаҳрида туғилди. Колхозчи онласида ўсди. Отасининг вафотидан кейин онаси тўрт фарзанд билан Хитойнинг Гўлжа шаҳрига кўчиб келди. Мажид ўша ерда табиёт илминини ағалариди. Кейин оила яна ўз Ватанини қўмсади — Қозоғистоннинг Панфилов шаҳрига кайтди. Кейинчалик шаҳрига кайтганда кўчиб ўтишди. Чорак асрдирки, М. Рўзиқулов Пискентда таъқили шифокор. Кўп йиллардан бери Саид қишлоқ касалхонасида бўлиб мудир.

Бу ерда у катта иззат-ик-

ромга сазовор бўлди. Нечанча дарамадларга шифо бахш этди. Айниқса, у беморларни игна билан даволашда моҳирлигини кўрсатди. Санитария маорифи аълочилиси М. Рўзиқулов касалларни фақат даволабгина қолмай, аҳоли билан тез-тез сўхбатлар ҳам ўтказиб туради.

Пискентда шифокорни меҳрибон ота сифатида ҳам яшаш таъинлади. У умр йўлдоши Ибодатхон билан қўша-қўша фарзандларни қўлга етказмоқда. Тўнғич ўғли — Саид, иккинчи — Нодир — Тошкент Давлат медицина институтини ўқияпти. Носир — ҳарбий хизматчи. Қодир, Ифрокхон мактабда билим олиняпти.

Исон доимо яқин мақсад билан яшашни керак, — дейди М. Рўзиқулов, — менинг мақсадим — беморларни дардан халос этиш, фарзандларини бахтиёр қилишди.

Ҳаётининг мазмунини ана шунда деб билган шифокор эл-юрт саломатлиги йўлида сиқидилган меҳнат қилипти, кўпчилик меҳрини қозонмоқда.

М. САМАДОВ.

• Ҳўкуқий мавзуда сўхбатлар МЕҲНАТ ШАРОИТИ ЗАРАРЛИ БЎЛГАНДА...

БИЗ ишлаётган цех шариоти зарарли ҳисобланади. Аммо қўшмича отпусқа берилмайди. Меҳнат шариоти зарарли бўлган иш учун қўшмича отпусқа берилиши қонунда кўрсатилганми? Шу ҳақда батафсилроқ маълумот берсангиз.

С. ҲИКАМОВ, К. ПАРПИЕВ, Бекобод шаҳри. Шундай савол билан тошкентлик Т. АБАЗОВ ҳам мурожаат қилган.

СССР Меҳнат ва социал масалалар Давлат комитети ва ВЦСПСнинг 1974 йил 25 октябрда қабул қилган қарориде айтилгандек, меҳнат шариотлари зарарли бўлган ишларда чикаришлар, цехлар, касблар ва лавозимлар рўйхатига бўлино қўшмича отпусқа олиш ва қисқартирилган иш кўнига эга бўлиш мумкин.

Ишлаб чикаришлар, цехлар бўйича касби ва лавозимини рўйхатини тегисли бўлимлариде кўзда тутилган ходимлар бундай отпусқа олиш ҳўкуқига эгадир. Агар рўйхатда айрим иш турлари (масалан, бўйичилик, пайвандлаш ишлари) кўзда тутилган бўлимлар кўрсатилган бўлса қўшмича отпусқа берилмади. Касби ва лавозимини «халқ қўжалигининг барча тармоқларидеги умумий касблар» бўлимида келтирилган ишчилар, инженер-техник ходимлар ва хизматчилар ҳам шундай натижадан фойдаланалар. Касби рўйхатда кўзда тутилган бригадалар, ерданчилар ва ерданчил ишчилар ҳам истаган муддатда қўшмича отпусқа билан дам олишга ҳаққидирлар. Бундай отпусқа муддати турли хил касблар ва

ишлаб чикаришлар бўйича табақалаштирилиб 6 иш куниндан 36 иш кунига қадар белгиланган.

Йил давомида меҳнат шариотлари зарарли ишлаб чикаришлар, цехларда камида 11 ой ишлаган ходимларга рўйхатга мавофиқ тўла қўшмича отпусқа берилмади. Агар ходим иш йилда бундай ишларда 11 ойдан кам муддат ишлаган бўлса қўшмича отпусқа ишлаган вақтига мутаноси равишда белгиланади.

Ходим йиллик асосий ва қўшмича отпускларини бир вақтда ва тўлиқ олишга ҳаққини бор. Бунда келгуси иш ҳўкуқининг берувчи меҳнат шариоти (асосий) отпусқа бўйича ҳам, шунингдек қўшмича отпусқа бўйича ҳам алоҳида алоҳида ҳисоблаб чикарилади. Ходим иш йилда қўшмича отпусқа бир муддатда берилимайдиган турли ишлаб чикаришлар, цехлар, касблар ва лавозимларда ишлаган қолларда меҳнат шариотлари зарарли ишларда ишлаган вақти бир иш учун алоҳида, рўйхатда белгиланган қўшмича отпусқа муддатдан келиб

чиққан ҳолда ҳисобланади. Ишлаб чикариш, цех, касб ёки лавозим ходимлари учун белгиланган иш кунини камида ярми давомида банд бўлган кўнларига меҳнат шариоти зарарли ишларда ишлаган вақтга қўшилди.

Рўйхатда «домини банд» ёки «домини ишловчи» деган ёзув бўлган қолларда ходимнинг ана шу шариотларда банд бўлган тўлиқ кўнларига меҳнат шариотлари зарарли ишларда ишлаган вақт ҳисобига киритилмади. Касби ва лавозимини рўйхатга киритилмаган, аммо алоҳида вақт давомида рўйхатда кўзда тутилган, меҳнат шариотлари зарарли ишларда ишлаган вақт давомида чикаришлар, цехлар, касблар ва лавозимларда иш бажарган ишчилар, инженер-техник ходимлар ва хизматчиларга қўшмича отпусқа касби ва лавозим

• Абдуқаҳҳор Иброҳимов—50 ёшда •

зетасига таклиф қилишди. Бу ерда у санъат бўлимида иш бошлади. У энди жумҳуриятимиздаги адабий жараён, кино, театр соҳасидаги воқеаларда фаол иштирок этиб, уларни газета саҳифаларида ёрита борди. Бу қайноқ ижодий муҳит ёш қаламқаш истеъдодини тобора нурлантирди. Унинг қаламидан энди мақолалар билан бир қаторда лирик ва ҳажвий ҳикоялар ҳам сизиб чиқа бошлади. Улар газета саҳифаларига кўчиб, адабий жамоатчилик диққатини ҳам тортди. Абдуқаҳҳорнинг бирин-кетин «Қоя остида», «Сўнгги нур», «Осмон яқин, ер юмшоқ» номи ҳикоялар тўпламлари нашр қилинди. Ёш ёзувчининг асарларидаги қаҳрамонлар жамиятимиздаги оддий кишилар бўлиб, улар ўзларининг қувонч ва ташвишлари билан ўқувчилар қалбига яқин эдилар.

А. Иброҳимов ўз истеъдодини драматургияда синаб кўриш учун саҳна асарларига қўл урди. 1971 йили «Ёш

даю-шармисор қилган ёзувчининг бошини силайди, дейсиз?! Аксинча, унинг бошига пайт пойлаб тўқмоқ туширади, илжонини тоғса терисини шилдиради. А. Иброҳимов ҳам турғунлик йиллари бюрократик машинанинг баъзи бир тўқмоқларидан бебаҳра қолгани йўқ. Лекин яхши одамларнинг далдаси, қўллаб-қувватлашлари туфайли у қайта қуриш даврига эсон-омон етиб келди. Шунинг учун ўзбек халқи «Дунёда яхшиямки яхши одамлар бор, бўлмаса оламни аллақачон ер ютиб кетарди», дейди. Шу ўринда Абдуқаҳҳорнинг ҳаётида иккинчи инсон жуда катта роль ўйнаганини таъкидлаб ўтмоқчиман. Биринчиси, Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси, марҳум Раҳмат Файзий бўлиб, иккинчиси, москвалик рус адабиётини Николай Вирта эди. Р. Файзий Абдуқаҳҳорни ўзбек адабиётида дадил бўй кўрсатишига руҳий мадад кўрсатган бўлса, Н. Вирта эса унинг ижодий йўналишга қизиқишига қўмақлашди. Р. Файзий — табиятан меҳ-

ўқсангиз, Абдуқаҳҳор асарларидан катта устозлар кўрганлигини сезиб olasiz. Шунинг учун унинг пьесалари РСФСР, Украина, Белоруссия, Молдавия, Озарбайжон, Туркменистон, Тожикистон, Қирғизистон, Догистон, Қорақалпоғистон театрлари репертуарларига кирди. Ҳозир ҳам уларнинг айримлари ўйналмоқда.

А. Иброҳимовнинг пьесалар тўпламлари Р. Ғулом номи адабиёт ва санъат наشريётида «Биринчи бўса» (1976), «Тусмол» (1985) номлари билан чоп этилган бўлса, Москвадаги «Советский писатель» нашриётида «Мени айтиш деманг» («Обо мне ни слова», 1982 йил) номи билан нашр қилинди. 1988 йили яна «Советский писатель» нашриёти А. Иброҳимовнинг «Тахт қўлади» («Падение трона») номи билан қисса ва ҳикояларнинг таниқли рус ёзувчиси И. Рахиса таржимасида босиб чиқарди. Бу китоблар уни Иттифок ўқувчиларига яқиндан таништиради.

Абдуқаҳҳорнинг «Биринчи бўса», «Арра», «Мени айтиш деманг», «Майли, майли», «Сочини», «Ўзгилди», «Бир ўликка минг тирик», «Бу замон ўғлини», «Товушсиз қарсақлар», «Тусмол» каби пьесалари жумҳурият ва вилоят театрларида ўйналган бўлса, «Пуч» ҳажвий комедияси яқинда Ҳамза номидаги Ленин ордени ўзбек Давлат академик драма театрида намоиш этилди. Драматургининг бу асари тез орада жамоатчилик ёлғизлигини қозонди. Ўзбекистон жумҳурияти театрлари иккинчи анжумани ҳам шу спектакль билан очилди. Тўғри, у ҳақида турли хил фикр-мулоҳазалар билдирилди. Бу табиий, албатта. Лекин ҳар бир саҳна асари тақдирини биринчи навбатда томошабин ҳал қилади. Шунинг қувонч билан айтиш мумкин, унга ҳозир кундан-кунга қизиқиш ортиб бормоқда. Бу асарда турғунлик даврида авж олиб кетган ошма-оғайнигарчилик туфайли олимлар қайси йўл билан унвон ва мансабларга эришиши, беаъён китобларни чоп этиришлари танқид қилинади.

Кейинги икки-уч йил ичида А. Иброҳимовнинг ижодида публицистика алоҳида ўрин олди. Унинг ўзбек тилининг ҳозирги аҳволи ҳақидаги туркум мақолалари кўпчилик олқишига сазовор бўлди. «Фан ва турмуш» журнаlining 1989 йил 3-сониде эълон қилинган «Тил билан халқ — жон билан тан» мақола-сига минглаб тактир келди. Бундан ташқари, «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» газетасида эълон қилинган «Пойтахт қиёфаси — миллият қиёфаси» мақола-си ҳам кўпчиликнинг таъсисига сазовор бўлди. Ўйлашимизки, пойтахтининг миллий қиёфаси қайта шаклланишида бу мақола ўз вазифасини ўтайди.

А. Иброҳимовнинг ҳалол меҳнати ҳозирги қайта қуриш шарофати билан холис бўлаётган. Унга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби» фахрий унвони берилди. Истеъдод — бу нур. У қанчалик чарақлаб ёнса, унинг ёғдусидан халқ дили шунча равшан бўлади. Абдуқаҳҳор ўз истеъдоди билан янги ижодий уфқларга янтилади деган умидимиз.

Ҳайдар МУҲАММАД.

ИСТЕЪДОД ҚИРРАЛАРИ

АБДУҚАҲҲОР Иброҳимов билан газета редакциялари биносидаги ошонага кириб тушлик қилган эдик. Газета ходимларидан бири келиб, биз билан куёқ сўрашди. Абдуқаҳҳорни «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби» унвони берилгани билан таъриқлади. Хабар яқинда теле-тайп орқали келганлигини, фармон ҳали матбуотда эълон қилинма-ганлигини айтиди. Биз бу қувончли муҳаббат эшитиб роса қувондик.

гвардия» театрида унинг «Биринчи бўса» драматик асари саҳна юзига кўчди ва катта муваффақият қозонди. Бу асар кўпгина жумҳурият халқларининг тилларига ҳам таржима қилиниб, бир қатор театрларнинг репертуаридан ўрин олди. Бу аса истеъдодли драматург пайдо бўлганлигидан далолат эди.

«Биринчи бўса» ёшларнинг ахлоқ-одоб ҳақидаги асар бўлиб, ўз томоша-бинларини тез топа олди. Чунки лирик услубда ёзилган бу асар ёшларининг муҳаббатга садоқатлигини ва айниқса, қизларининг биринчи бўлган муқаддас билишлари гоёси диққат марказига қўйилган эди. Шундан сўнг А. Иброҳимов драматургия жанрида жиддий иш-лашга киришди. Шу тариқа унинг би-рин-кетин унда ортиб пьесаси вужудга келди. Бу асарларда бир-биридан кес-кин фарқ қилинган воқеалар акс этган бўлиб, кўтарилган муаммоларни ҳам турличадир. Масалан, «Ўзгилди»да но-менклатурадаги раҳбар кадрларни у со-ҳадан бу соҳага зўлдилдай думалайтиб, жамиятимизга жуда катта зарар келти-риб қўйганлиги акс эттирилади. «Бир ўликка минг тирик»да эса хорижий мамлакатларда инсон танаси аъзолари-ни бўлак-бўлак қилиб сотиш даҳшати тасвирланади.

А. Иброҳимов ҳажвий комедиячи си-фатида ўз ижодий йўналишини белги-лаб олди. Танқид ҳаммага ёқармайди, албатта. У доридек аччиқ, жарроҳ тигидек кескирди. Шунинг учун у ҳам-мага хуш келармайдими. Тарихдан маъ-лумки, ҳажв усталининг бошини ҳўм-дорлар силайверганимаган. Аксинча, улар тақриб ва таъйиқ остига олинган. Чун-ки «хўкинган шохига урсанг туғеи зир-қирайди», деганларидек, ижтимоий ҳаёт-даги салбий ҳодисалар кўпгина ҳўм-дорларнинг пала-партиш сиёсати ор-қабда содир бўлган. Шу босқиндан қай-си бир амалдор ўзини эл олдига шарман-

рибон, ширинсўз ва меҳридарё инсон эди. Кўпчилик ёш ёзувчиларни, жумла-дан, Абдуқаҳҳорнинг асарларини ҳам у қўлемалик чоғидаёқ ўқиб, йўл-йўриқ кўрсатарди. Саҳна асарларининг ҳам биринчи томошабинларидан бўлиб, ютқ-ларидан чексиз қувонарди. Бу эса ёш ёзувчига қанот бағишларди.

Н. Вирта билан эса Абдуқаҳҳор Ду-шанбеда танишганди. 1971 йили бу ша-ҳарда СССР Ёзувчилар уюшмаси ва СССР Маданият нозирлиги томонидан ўтказилган «Урта Осиё» ва Қозғонистон музофотлари, драматургия ва кинемато-графия йўналишлари бўлиб, А. Иброҳи-мов ҳам борганли. Кенгашда Н. Вирта раҳбарлик қилганда турғунда Абдуқа-ҳҳор «Арра» пьесасининг сўзма-сўз тар-жимаси билан қатнашди. «Арра» Н. Виртага ниҳоятда ёниб қолди. Шу бо-исдан у А. Иброҳимовга жуда кўп йўл-йўриқ ва маслаҳатлар берди. Сўнг у бу асарни таржима қилишга киришди. Хуллас, А. Иброҳимов Душанбеда бир-оз кечиниб, лекин «Арра»нинг Н. Вир-та томонидан рус тилига ўтирилган тар-жимаси билан қайтди. Сўнгра Абду-қаҳҳор Николай Евгеньевич билан маъ-навий ота-бола бўлиб қолишди. Айниқ-са, А. Иброҳимов 1975—77 йиллари Москвадаги СССР Ёзувчилари уюшмаси қошидаги Олий адабиёт курсида ўқиб-йўрган кезлари унинг меҳри-саховати ва устозлик маҳоратидан баҳраманд бўлди. Рус кишиш ўзбек йигитига оталик меҳ-ри билан ёндашди, унинг истеъдодини қадрлади ва ҳатто ўзининг бор мероси-ни А. Иброҳимовга васиятнома билан қолдирди. Н. Вирта вафот этганида қадр тепасида А. Иброҳимов ҳам катта инсонийлик ҳис-туйғуси билан: «Мен Николай Евгеньевичнинг шогирди ва маънавий ўғли эдим ва ҳаммаша шундай бўлиб қоламан. Менга васият қилиб қолдирган меросини олисан ва рус хал-қиқа тақдир этаман», деди. Синчиқлаб

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДУСТИЛИГИ САРОИДА
29, 30 МАРТ СОАТ 16.00 ВА 19.30 ДА

«БАҲОР ХАЁЛОТИ»

КОНЦЕРТЛАРИ
ОЛЕГ ВА РОДИОН ГАЗМАНОВЛАР
ВА
НАТАША ПУШКОВАЛАР

Ўзларининг «Люси», «Трубочист», «Маугли», «Светлячок», «Эскадрон», «Моя девчонка» кўшиқларини ижро этишади.

Касса соат 11 дан бошлаб 19.00 гача очик.
Маълумотлар олиш учун телефон — 45-92-13.

«ЮБИЛЕЙ» МАРКАЗИЙ СПОРТ САРОИДА

30, 31 март, 1 апрель соат 16.00 ва 19.30 да

СССРда БИРИНЧИ МАРТА

«КЕТЧ»

(американча эркин усулдаги кураш)

Учрашуларда Олимпиада ўйинларининг, жаҳон чемпио-натлари ғолиблари, чет эл мамлакатларидан келган маш-хур профессионал кураш усталари қатнашади.

ПРОГРАММА МЕҲМОНЛАРИ:

ЭРОТИК—ШОУ—БАЛЕТ
«ОРИГИНАЛ» ЖАНРЛАРДАГИ АРТИСТЛАР.
Билетлар «Юбилей» Марказий спорт саройидаги кас-саларда соат 11.00 дан сотилади.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

24 МАРТДАН 1 АПРЕЛГАЧА

МАКТАБ ўқувчиларининг БАҲОРГИ ТАЪТИЛ КУНЛАРИДА
соат 11, 14, 17.00 да

БОЛАЛАР, СИЗЛАР УЧУН

КАТТА ЦИРК ТОМОШАЛАРИ

2 бўлимдан иборат программа.
Цирк санъатининг барча жанрлари намоиш этилади. Олдиндан билетлар сотиш кассаси ишлайди. Касса соат 10 дан 20.00 гача очик. Коллектив бўлиб тушиш учун буюртмалар қабул қи-лади. Маълумотлар олиш учун телефонлар: 44-35-91, 44-35-84, 44-29-24.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ТАЪЛИМИ МИНИСТРЛИГИ

10-ХУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1990—1991 ўқув йилига

қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ЯККА БУЮРТМАЛАРНИ ТИҚУВЧИЛАР, КЕНТ ПРОФИЛДАГИ САРТАРОШЛАР, ҚАНДОЛАТЧИЛАР, ОШПАЗЛАР, ХОЛОДИЛЬНИК ТУЗАТИШ СЛЕСАР-ЛАРИ, ОЗИҚ-ОВҚАТ МОЛЛАРИ СОТУВЧИЛАРИ, УМУМИЙ ОВҚАТЛАНИШ КАССИР-КОНТРОЛЕРИ.

БИЛИМ ЮРТИГА 9—11-СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТГА ЭГА БУЛГАН 15 ЁШЛИ ВА УН-ДАН КАТТА БУЛГАН ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚА-БУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқиб муудати — 1—1,5—3 йил.
9-синф ҳажмида маълумотга эга бўлганлар бепул ов-қат, кийим-бош билан таъминланадилар.
11-синф ҳажмида маълумотга эга бўлганлар ойига 30 сўм стипендия билан таъминланадилар.
Билим юртига кириш ҳақидаги ариза директор номига ёзилиб, қуйидаги ҳужжатлар билан тоширилади: туғил-ганлиги ҳақида гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти ҳақи-да гувоҳнома ёки аттестат, соғлиги ҳақида справка, ту-рар-жойидан справка, ота-онасининг иш жойидан спра-вка, таржман ҳоли, характеристика, 6 дона фотосурат (3х4 см.).

Билим юрти адреси: 700098, Тошкент шаҳри, Собир Раҳимов ноҳияси, 1/2 Қора-Қамиш массиви, 20-уй. (42, 43 «а», 56, 93-автобуслар, 19, 27-трамвайларнинг «Мак-таб», 7, 10-троллейбусларнинг охири «1/4 Қора-Қамиш» массиви, 82-автобуснинг «1/4 Қора-Қамиш» бекатлари).

Ўзбекистон ССР халқ таълими министрининг ТОШКЕНТ ШАҲАР ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВОШ БОШҚАРМАСИ қуйидаги ихтисослашқан бўйича В. И. Ленин номидаги Тошкент метрополитени базасидаги 37-ХУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИГА 1990—91 ўқув йили учун

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

МЕТРО СТАНЦИЯСИ БҮЙИЧА НАВБАТЧИ. Ўқиб муудати — 10 ой.

ЎҚИШГА УРТА МАЪЛУМОТЛИ, ТОШКЕНТ ШАҲ-РИДА ПРОПИСКАДА ТУРУВЧИ ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚА-БУЛ ҚИЛИНАДИ.

Стипендия — 30 сўм;
ҲАРАКАТДАГИ СОСТАВНИНГ СЛЕСАРЬ-ЭЛЕКТ-РИГИ. Ўқибга Совет Армияси сафарида ўз хизмат бурчини ўтаб қайтган, Тошкент шаҳрида пропискида ту-рувчи ёшлар қабул қилинади.

Стипендия — 94 сўм.

МАШҒУЛОТЛАР ГРУППАЛАРИНИНГ ТУЎЛИ-ШИГА ҚАРАБ БОШЛАДИ.

Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатлар талаб қилинади: ариза, маълумот ҳақидаги ҳужжат, 4 дона фотосурат.

Билим адрес: Тошкент шаҳри, Чилонзор райони, Д-20 квартал, 35-уй (50, 69, 78-автобуслар, 17-трамвай; мет-рнинг «Собир Раҳимов» станцияси). Телефон 76-89-05.

Тошкент шаҳар иқроия комитетининг халқ таълими Бош бошқармаси, Октябрь район халқ таълими бўли-ми ҳамда 13-мактаб жамоалари кеңсе халқ таълими ходими, 13-мактабнинг бош директори

Рустам Зоҳидович АЗИМОВНИНГ
вафот этганини чуқур қайгу билан билдириб, мар-хумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

БИЛДИРИШ

«ТОШКЕНТ ҲАҚИКАТИ» ре-дакцияси ҳузуридаги ишчи мушторлар университетининг машғулоти шу йил 16 март жума кунин соат 18.00 да (7-қават, 747-хона) бошланади. Хўжаси тоширган барча тингловчилар редакцияга эшик-бон олдидеги рўйхат билан ки-ртилади.

Бу—қизиқ!

ТАБОБАТ

ЛАБОРАТОРИЯСИ

Австрия, пойтахтида жойлашган университет клиникасида Европада биринчи марта овқатла-нишининг хасталиклар бил-ан, чақалоқлар ва бир оз каттароқ ёшдаги бо-лалар ўсиши ва ривож-ланиши билан ўзаро алоқадорлигини тез аниқлашга мўлжаллан-ган электрон табобат лабораторияси ишга ту-ширилди.

Лаборатория бола ор-ганизмидеги электр-магнит майдони теб-ришларини қайд этиб, шу асосда унинг сано-матлиги тўғрисида аниқ ва тўла маълумотлар бе-радиған ускуналар билан ҳиқозланган. Бунинг учун бемор чоғроқ ва-гонча эслатувчи ку-рилма ичига ечимасдан кириб, бир неча минут этиши қифоя.

Лаборатория базаси-да овқатланиш билан хасталиклар ўртасидаги алоқадорлиқ муаммо-лари комплекс тадқиқ этилади. Бу тадқиқотлар-да Австрия шифокорла-ри билан бирга Италия, Франция, Буюк Брита-ния, ГФР ва СССРдан келган олимлар қатна-шади.

Мухаррир
Н. НАСИМОВ.

СЎРАГАН ЭДИНГИЗ

Газетанинг ўтган йил 22 де-кабрь сониде «Шундай уюш-ма бор» сарлавҳали мақола эълон қилинган бўлиб, унда Тошкент шаҳрида экстраенс-лар — қўл текизмай дово-ловчилар уюшмаси ташкил этилганлиги ҳақида хабар қи-линган эди. Шунингдек, бун-дай ноёб қобилият эгалар ҳаста кишиларин дәррдан ҳол-таётгани ёки хасталикни анча енгиллаштираётгани ҳақида маълум қилинган эди.

Мане шу мақола юзасидан редакцияга қўплаб мактублар келди. Мактуб эгаларининг бир қисми ўз фарзандлари, яқин кишилари ёки таниш-билиш-ларда пайдо бўлган гайритаби-ий ҳислатлар ҳақида маълум қилинган бўлса, бошқа бир қисми хасталикни даволатиш учун қаерга мурожаат қилиш кераклигини сўрашган.

Экстраенслардан шифо то-пишни истаган кишилар қуйи-даги адресга мурожаат қи-лишлари мумкин: Тошкент шаҳ-ри, Ленин комсомоли номад-ри марказий маданият ва исти-роҳат боғи ёнига жойлашган астенлар уйи. Душанба, чо-ранба, жума кунлари соат 10.30 дан. Ёки шу боғдаги спорт базаси биносида ҳар кунин 10.00 дан 18.00 гача. Те-лефон: 77-56-10.

Узлариде экстраенслик ко-релиятини сезган кишилар қуйидаги адресга мурожаат қи-лишлари мумкин: Тошкент шаҳри, Октябрь революцияси хиббони, Ленинград кўчаси, 48. «Техниклар уйи». 2-қават, 17-хо-на. Ҳар душанба кунин соат 16.00 дан 19.00 гача. Телефо-лар: 33-11-44, 33-79-32.

• Бугунги Тошкент •

● ТОШКЕНТНИНГ Ҳам-за ноҳиясида аҳолининг тур-муш даражасини оширишга катта эътибор берилляпти. Бу ерда барча қулайликлар-га эга бўлган турар-жой би-нолари тобора кўпроқ ку-ришмоқда. Суратларда: но-ҳиянинг генерал Петров кў-

• Республикамиз хабарлари

САҲНАДА ФИТРАТ АСАРИ

● ҚАТАҒОН қилинган ўзбек адаби Абдурауф Фит-ратнинг номи неча йиллар-дан бери тилга олинмай кел-ди. Эндилдеда оқлан-ган ёзувчининг асарлари ўз мухлислари қалбига йўл топ-моқда, янги-янги ўқувчилар-га эга бўлмоқда. М. Тош-муҳамедов номи Қашқадарё обла-сти музокили драма те-атрининг томошабинлари эса Фитратнинг илк бор саҳна-лаштирилган «Абулфайз-хон» драмасы билан таниш-дилар. Асарин театр бош режиссёри Б. Назаров саҳна-

МЕҲМОНХОНАНИ НЕГА ЕПИБ ҚҮЙДИЛАР?

● СУРХОНДАРё обла-стида «Шеробод» совхозиде рай-он профплаткорисини иш бош-лади. Совхознинг собиқ меҳ-монхонаси даволаш муассаса-сига берилди. Унинг биноси таъмирланганидан сўнг 40 ўринга мўлжалланган палата-лар, даволаш хоналари, ванна бўлими жойлашди. Ванна бўли-мига қатновчи беморлар бу ер-га ташиб келтириладиган ми-нерал суф билан даволана-дилар. Профплаткорисидеги жойларнинг бир қисми Шер-обод районида истиқомат қи-лаётган «афғонистонлик» жанг-чиларга махсус ажратиб бе-рилди. (ЎЗТАГ).

Низом ЗОКИРОВ қабул қи-лади.

Адресимиз: Ленинград кў-часи, 32-уй. 7-қават, 742-хона. Телефонлар: 33-40-48, 32-53-54.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИКАТИ» ЖАМОАТЧИЛИК КЕНГА-ШИНИНГ ҚАБУЛХОНАСИ.

НАВБАТДАГИ ҚАБУЛ

«Тошкент ҳақиқати» газете-редакцияси ҳузуридаги жамо-атчилик кеңаш навбатдаги қабули бугун — 15 март

пайшанба кунин, соат 17 дан бошлаб ўтказида. Бу сафар махнаташларни Ўзбекистон ССР Олий судининг аъзоси

БИЗНИНГ АДРЕС:
700083, ТОШКЕНТ
ЛЕНИНГРАД КУ-
ЧАСИ, 32.

Мухаррир ўринбосарлари — 335885, 325747, 3379 16; 325748; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; БҮЛИМЛАР: идеология — 325778; агросаноат — 325647; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; махаллий советлар ҳаёти — 325733; социал масалалар — 325556; мада-ния — 325767; адабиёт ва санъат — 325553; ахборот, ҳарбий-ватанпарварлик — 325645; хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354; жамоатчи совет қабулхонаси — 334048, 325354; эълонлар бўлими — 325727.